

РІШЕННЯ
РАЗОВОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Долгін Олександр Сергійович 1986 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2009 році Полтавську державну аграрну академію та здобув ступінь спеціаліста за спеціальністю «Ветеринарна медицина», професійна кваліфікація лікар ветеринарної медицини, виконав акредитовану освітньо-наукову програму Ветеринарна медицина, аспірант кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету з 2021 р. до цього часу.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Полтавського державного аграрного університету від 25 лютого 2025 року № 56 у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – **Андрій ЗАМАЗІЙ**, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Рецензентів –

Наталія КАНІВЕЦЬ, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету;

Сергій КРАВЧЕНКО, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету.

Офіційних опонентів –

Микола БОГАЧ, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. професора В. Я. Атамаса Одеського державного аграрного університету;

Олександра БОЙКО, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Дніпровського державного аграрно-економічного університету,

на засіданні «07» травня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина Долгіну Олександрю Сергійовичу на підставі публічного захисту дисертації «Трихуроз собак (поширення, заходи боротьби та профілактики)» за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина.

Дисертацію виконано у Полтавському державному аграрному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Полтава.

Науковий керівник: Євстаф'єва Валентина Олександрівна, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Полтавського державного аграрного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація написана українською мовою, її основний зміст викладено на 123 сторінках комп'ютерного тексту і включає: вступ, огляд літератури і вибір напрямів досліджень, загальну методику та основні методи досліджень, результати досліджень, аналіз та узагальнення результатів досліджень, висновки, пропозиції виробництву. Робота ілюстрована 26 рисунками та 32 таблицями та містить 8 додатків. Список літератури містить 236 джерел, у тому числі – 175 латиницею. Дисертація відповідає п.6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого Кабінетом Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами і доповненнями).

Здобувач має 18 наукових публікацій за темою дисертації, з них 5 статей у фахових наукових виданнях України (3 із них – одноосібно), 1 стаття у науковому виданні, що включено до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science, 10 тез доповідей на наукових конференціях, 1 патент України на корисну модель та 1 методичні рекомендації.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Публікація у виданні, що включено до наукометричних баз даних Scopus, Web of Science Core Collection

1. Yevstafieva V., **Dolhin O.**, Melnychuk V., Dedukhno A., Pishchalenko M., Krasota O. The influence of chemicals on the development and viability of *Trichuris vulpis* nematode eggs isolated from infested dogs. *Regulatory Mechanisms in Biosystems*. 2023. № 14 (4). P. 559–563. doi:10.15421/022381 (**Scopus, WoS**). (Здобувач провів експериментальні дослідження, визначив показники овоцидної ефективності дезінфектантів відносно тест-культури яєць нематод *T. vulpis* та підготував статтю до публікації).

Публікації у фахових виданнях України категорії Б

2. Долгін О. С. Дослідження епізоотичної ситуації щодо трихуризу собак на території України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. 2021. № 4. С. 214–220. doi:10.31210/visnyk2021.04.28

3. Yevstafieva V., **Dolhin O.** Viability of exogenous stages of development of the causative agent of trichuriasis of dogs under the influence of temperature. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*. 2022. № 24 (107). С. 58–63. doi:10.32718/nvlvet10710 (Здобувач дослідив вплив температури на екзогенний розвиток яєць трихурисів у лабораторних умовах та підготував статтю до публікації).

4. Долгін О. С. Вікова та порідна сприйнятливість собак за трихуризу. *Scientific Progress & Innovations*. 2023. № 26 (4). С. 131–136. doi:10.31210/spi2023.26.04.23

5. Євстаф'єва В. О., Долгін О. С. Ефективність симбіотика «Ентеронормін» в комплексній антигельмінтній терапії собак при трихурозі. *Ветеринарна біотехнологія*. 2024. № 44. С. 29–40. doi:10.31073/vet_biotech44-02 (Здобувач провів експериментальні дослідження, визначив ефективність лікувальних заходів при трихурозі собак та підготував статтю до публікації).

6. Dolhin O. Parasitic contamination of environmental objects with nematode eggs of *Trichuris* genus in the city of Poltava. *Scientific Progress & Innovations*. 2024 № 27 (3). С. 115–120. doi: 10.31210/spi2024.27.03.19

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

7. Долгін О. С. Поширення трихурозу собак в окремих адміністративних районах міста Полтава. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (20–21 жовтня 2021, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2021. С. 174–176.

8. Долгін О. С. Економічна ефективність способів культивування яєць нематод *Trichuris vulpis*. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (15–16 лютого 2022, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 67–69.

9. Долгін О. С. Показники мікрофлори кишечника собак за низького ступеня трихурозної інвазії. *Актуальні аспекти біології тварин, ветеринарної медицини та ветеринарно-санітарної експертизи. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції викладачів і здобувачів вищої освіти (16–17 червня, 2022, м. Дніпро)*. Дніпро, 2022. С. 58–59.

10. Долгін О. С., Євстаф'єва В. О. Діагностична ефективність методів копроовоскопічної діагностики трихурозу собак. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (23–24 листопада 2022, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 111–112. (Здобувач визначив ефективність загальновідомих методів копроовоскопії при трихурозі собак та підготував тези до публікації).

11. Долгін О. С. Паразитарне забруднення об'єктів довкілля яйцями нематод *Trichuris vulpis*. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (20–21 лютого 2023, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 53–55.

12. Долгін О. С., Євстаф'єва В. О. Трихуроз собак у складі мікстінвазій травного тракту. *Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції (26–27 квітня 2023, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 36–37. (Здобувач провів дослідження щодо особливостей перебігу трихурозу в складі мікстінвазій собак та підготував тези до публікації).

13. Долгін О. С. Дезінвазійні властивості препарату «Віросан хобі» щодо яєць нематод *Trichuris vulpis*. *Сучасні епідемічні виклики в концепції «Єдине здоров'я»*. Матеріали IV щорічної Міжнародної науково-практичної конференції (23–24 травня 2023, м. Тернопіль). Тернопіль, 2023. С. 26.

14. Євстаф'єва В. О., Долгін О. С., Мельничук В. В. Протипаразитарна ефективність препаратів за трихурозу собак. *Вирішення сучасних проблем у ветеринарній медицині. Матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної*

Інтернет-конференції (15–16 лютого 2024, м. Полтава). Полтава: ПДАУ, 2024. С. 86–88. (Здобувач визначив ефективність антигельмінтних препаратів при трихурозі собак та підготував тези до публікації).

15. Долгін О. С. Сезонна динаміка за трихурозу собак у місті Полтава. *Матеріали V щорічної Міжнародної науково-практичної конференції (21 травня 2024, м. Тернопіль)*. Тернопіль, 2024. С. 17.

16. Долгін О. С. Окремі питання епізоотичного моніторингу щодо трихурозу собак на території міста Полтава. *Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин. Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 30-річчю заснування кафедри терапії імені професора П. І. Локеса (23–24 жовтня 2024, м. Полтава)*. Полтава: ПДАУ, 2024. С. 120–122.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

17. Долгін О. С., Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В., Шеферівський Б. С., Сіренко О. В., Дмитренко Н. І., Прийдак Т. Б. Спосіб культивування яєць нематод *Trichuris vulpis*: пат. № 151306, Україна: МПК (2022.01) A61D 99/00 G01N 33/48 (2006.01) и 2022 00860; заявл. 24.02.2022 ; опубл. 29.06.2022. Бюл. № 26. 4 с. (Здобувач експериментально обґрунтував ефективність способу культивування яєць нематод *T. vulpis* та підготував матеріали для патенту).

18. Долгін О. С., Євстаф'єва В. О., Мельничук В. В. Рекомендації з діагностики, заходів боротьби та профілактики за трихурозу собак. Полтава, 2024. 24 с. (Здобувач проаналізував наукову літературу, провів експериментальні дослідження та підготував матеріали для методичних рекомендацій).

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Богач Микола Володимирович, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, біобезпеки та ветеринарно-санітарного інспектування ім. професора В. Я. Атамася Одеського державного аграрного університету.

1. В анотації на стор. 6 надруковано: «...на 7 добу сягала 100,0 %...», слід «...на 7 добу досягала 100,0 %...».

2. По всьому тексту надруковано: «...господарями...», бажано «...хазяями...».

3. На стор. 39 надруковано: «...цистлізоспорозу...», слід: «...цист ізоспорозу».

4. На стор. 45 надруковано: «...заходах за анкілостомоз собак...», слід: «...заходах за анкілостомозу собак».

5. На стор. 63 надруковано: «...та цестоди *Dipylidium caninum* (4,6 %)», тоді як на Рис. 3.5 *Dipylidium caninum* складає 4,5 %.

6. На стор. 66, 67 і 70 по тексту надруковано: «...яєць/г...», далі: «...яєць/кг...». Де вірно?

7. На стор. 83, рис. 3.15 надруковано: «Коливання відсотку загинувших яєць *Trichuris vulpis* в процесі ...», слід: «Коливання відсотку яєць *Trichuris vulpis*, які загинули в процесі ...».

8. Чому рівень контамінації пісочниць та прилеглих до них територій у районах м. Полтава (Київський, Подільський і Шевченківський) яйцями нематод роду *Trichuris* різний?

9. Метод діагностики Галата і Мельничука дозволяє виділяти від 379–433 ЯГФ, тоді як інші методи – 37–82 ЯГФ. За рахунок чого така висока ефективність методу діагностики трихурузу?

10. Який загальний вплив мала комбінація «Ентеронормін» та «Профендер» на мікрофлору кишечника собак?

11. Чому застосування антигельмінтного препарату «Профендер» у поєднанні з симбіотиком «Ентеронормін» призвело до зростання кількості *Lactobacillus* spp. та *Bifidobacterium* spp., а кількість *Streptococcus* spp. залишалося на рівні 10^4 – 10^6 КУО, а на 14 добу зросла до 10^8 КУО?

Бойко Олександра Олександрівна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи Дніпровського державного аграрно-економічного університету.

1. У розділі 2 «Загальна методика та основні методи досліджень» на ст. 56 Вами зазначено оцінку ефективності лікарських засобів. Можливо, потрібно вказати не «80–97% – помірно ефективний», а «80–89% – помірно ефективний».

2. За якими методиками проведено оцінку дезінвазійної ефективності та ефективності лікарських засобів?

3. Поясніть, будь ласка, чому статистичний аналіз одних даних Ви проводили шляхом визначення стандартної похибки (m), зокрема при визначенні екстенсивності та інтенсивності трихуринової інвазії, а інших – стандартного відхилення (SD), зокрема за визначення овоцидної дії дезінвазуючих засобів?

4. Як Ви вважаєте, чому показники екстенсивності та інтенсивності трихуринової інвазії різнилися в різних адміністративних районах міста? І чому саме у Київському районі м. Полтава ці показники найвищі? Ймовірно, це пов'язано не лише з умовами утримання тварин, а також проведенням профілактичних дегельмінтизацій?

5. Чому найчастіше співчленами *Trichuris vulpis* були нематоди *Toxascaris leonina* та найпростіші організми *Cystoisospora canis*?

6. Рис. 3.10. та 3.11. – бажано було б підписати вісь ординат: екстенсивність інвазії та інтенсивність інвазії відповідно. А на осі абсцис краще було б зазначити кількість місяців, а саме: < 6; 6-12; 12-36 тощо.

7. За результатами Ваших досліджень, а також даними інших науковців встановлено, що породні тварини менш сприйнятливі до трихурузу, ніж безпородні. Поясніть, будь ласка, якими факторами це може бути обумовлено?

8. Як Ви вважаєте, чому різнилися показники ураження тварин трихуридозом за породами?

9. Рис. 3.16. – не зрозуміло, що саме відображено на графіку: 14-та, 7-ма, 3-тя, можливо, потрібно додати «доба». Те саме стосується рис. 3.17.

Канівець Наталія Сергіївна, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету.

1. За наведеними даними досліджень об'єктів довкілля, зокрема пісочниць, реєстрували різний ступінь контамінації в різних районах міста. Уточніть час

проведення досліджень (сезон). Яка частка яєць трихурисів мала інвазійну стадію розвитку? Чи можуть заразитися трихурисами діти, які граються в контамінованих пісочницях?

2. З чим, на Вашу думку, пов'язана найбільша частка ураження собак трихурисами у віці від 6 міс. до 3 років?

3. За Вашими дослідженнями, який найкращий час проведення профілактичної, проти трихурисів, дегільмінтизації?

4. Чи потрібно за профілактичної дегільмінтизації застосовувати симбіотик «Ентеронормін»?

Окрім того, у дисертаційній роботі наявні окремі невдалі вислови, технічні та орфографічні помилки, зокрема, чотирьохкомпонентні мікстінвазії, необхідно було б викласти в редакції – чотирикомпонентні мікстінвазії. Також в роботі дублюється інформація таблиць рисунками.

Кравченко Сергій Олександрович, кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри терапії імені професора П. І. Локеса Полтавського державного аграрного університету.

1. На ст. 54. зазначено: «Собаки дослідних груп отримували лікарські засоби, а собак контрольних груп лікуванню не піддавали». Водночас, на ст. 55 вказано: «Пі собак контрольної групи після лікування». Як Ви можете це пояснити?

2. Назва Вашої роботи «Трихуроз собак (поширення, заходи боротьби та профілактики)». Чи вивчали Ви інших представників родини псових, окрім виду *Canis familiaris*?

3. Під час вивчення ступеню контамінації пісочниць та прилеглої до них території яйцями трихурисів, чи враховували Ви присутність та роль котів свійських у цьому процесі, у порівнянні із собаками? Чи згодні Ви, що саме котам властиво здійснювати процес дефекації у піску та м'якому ґрунті?

4. Як Ви можете пояснити порівняно вищу ефективність способу зажиттєвої копроовоскопічної діагностики Галата і Мельничука (з розчином карбаміду), відносно інших флотаційних методик, застосованих у Ваших дослідженнях?

5. Опишіть, будь ласка, основні показники морфологічних, тинкторіальних та культуральних властивостей чистих культур *Escherichia coli*, з використанням матеріалів та ідентифікаційних таблиць видових ознак штамів.

6. Опишіть, будь ласка, фізіолого-біохімічні тести, які Ви використовували як обов'язковий етап ідентифікації мікроорганізмів під час вивчення мікробіоценозу кишечника собак.

Слід відмітити, що дану роботу написано на високому науково-методичному рівні, легко сприймається, однак присутні неprincipові поодинокі помилки, які пов'язані з оформленням роботи, зокрема:

– поодинокі орфографічні та стилістичні помилки на ст. 3, 69: «ягтер'єр»; ст. 28 «утому числі»; ст. 31 «у тонкому та товстому кишках»; ст. 45 «антигельмінтиків»;

– ст. 6 містить неузгоджене речення: «При комплексному застосуванні «Вормікілу» та симбіотика «Ентеронормін» за трихурозу собак лікувальна ефективність підвищувалася, а термін одужання тварин скорочувався, де на 7 добу сягала 100,0 %.»;

– на ст. 16 «[16–25]» посилання на 10 джерел інформації. Доцільно розділити їх.

Замазій Андрій Анатолійович, доктор ветеринарних наук, професор, професор кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки Полтавського державного аграрного університету.

Роботу оцінено позитивно.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради,

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Долгіну Олександр Сергійовичу

ступінь доктора філософії з галузі знань 21 Ветеринарна медицина
за спеціальністю 211 Ветеринарна медицина

Відеозапис трансляції захисту додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Андрій ЗАМАЗІЙ

*Тут же завіряю
неодмінно віртуально
Олександр Долгін*